

Úkoly zaměstnavatelů při provádění důchodového pojištění

Úkoly zaměstnavatelů při provádění důchodového pojištění vymezuje **zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení**, ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 582/1991 Sb.).

K hlavním povinnostem zaměstnavatelů při provádění důchodového pojištění jejich zaměstnanců patří podle ust. § 35a zákona č. 582/1991 Sb. především povinnost vést potřebné záznamy o skutečnostech rozhodných pro nárok na dávky důchodového pojištění, jejich výši a výplatu, předkládat je orgánům sociálního zabezpečení a písemně hlásit změny v těchto rozhodných skutečnostech (do osmi dnů, není-li určeno jinak).

Základem pro včasné a správné plnění těchto a dalších úkolů zaměstnavatelů je kvalitně vedená podkladová evidence obsahující údaje potřebné pro účely důchodového pojištění (zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů – dále jen zákon č. 155/1995 Sb.). Rozsah těchto údajů upravuje ust. § 37 zákona č. 582/1991 Sb. Žádosti o důchod v listinné podobě sepisuje s občanem územní správa sociálního zabezpečení, na kterou se obrátil. Žádost o důchod v elektronické podobě ve formátu, struktuře a tvaru určeném Českou správou sociálního zabezpečení lze podat kterékoliv územní správě sociálního zabezpečení. Žádost se podává prostřednictvím elektronické aplikace portálu České správy sociálního zabezpečení s využitím elektronické identifikace určené Českou správou sociálního zabezpečení. Územní správa sociálního zabezpečení je povinna tomu, kdo podal žádost o dávku důchodového pojištění, neprodleně elektronicky potvrdit přijetí této žádosti. Zaměstnavatelé ovšem poskytují orgánům sociálního zabezpečení v rámci přípravného důchodového řízení nezbytnou součinnost, zejména pokud jde o vyhotovení a předložení posledního evidenčního listu důchodového pojištění svého zaměstnance nebo sdělení údajů uvedených v ust. § 83 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.

Souhrn povinností zaměstnavatelů v oblasti důchodového pojištění lze rozčlenit **do čtyř okruhů**:

1. Vedení podkladové evidence pro účely důchodového pojištění
2. Vyhotovování a předkládání evidenčních listů důchodového pojištění
3. Součinnost zaměstnavatele v důchodovém řízení, potvrzování rozhodných skutečností
4. Plnění ohlašovací povinnosti

1. Vedení podkladové evidence pro účely důchodového pojištění

A) rozsah evidence (ust. § 37 odst. 1, 2, 3 a 4 zákona č. 582/1991 Sb.)

Evidence, kterou zaměstnavatel vede o občanech pro účely důchodového pojištění, musí podle **odst. 1** citovaného ustanovení obsahovat následující údaje:

- a) příjmení (včetně všech dřívějších příjmení), jméno, datum a místo narození, pohlaví, místo trvalého pobytu, státní občanství, a byl-li občan účasten důchodového pojištění v cizině a zaměstnavatel je jeho prvním zaměstnavatelem po skončení této účasti, též údaj o názvu a adrese cizozemského nositele pojištění a o cizozemském čísle pojištění,
- b) rodné číslo,

- c) vznik a skončení pracovního poměru nebo jiného vztahu k zaměstnavateli, který zakládá účast na důchodovém pojištění,
- d) vyměřovací základ pojištěnce pro stanovení pojistného na důchodové pojištění za příslušná rozhodná období (ust. § 5 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů),
- e) dobu dočasné pracovní neschopnosti, s výjimkou dočasné pracovní neschopnosti, kterou si občan přivodil úmyslně, a karantény, dobu po kterou trvala potřeba ošetřování nebo péče o dítě ve věku do 10 let nebo jiného člena domácnosti, nejde-li o osoby, které podle zákona o nemocenském pojištění nemají nárok na ošetřovné, a skutečnost, zda pojištěnec v žádosti o ošetřovné uvedl, že je osamělý, dobu, po kterou trvala podpůrčí doba u dávky otcovské poporodní péče podle zákona o nemocenském pojištění, dobu, po kterou trvala potřeba poskytování dlouhodobé péče podle zákona o nemocenském pojištění, nejde-li o osoby, které nemají nárok na dlouhodobé ošetřovné, a dobu před porodem, po kterou nebyla vykonávána výdělečná činnost z důvodu těhotenství, nejdříve však od začátku osmého týdne před očekávaným dnem porodu, do dne který bezprostředně předchází dni porodu¹,
- f) dobu pracovního volna bez náhrady příjmu a neomluvené nepřítomnosti v práci,
- g) záznam, zda občan pobírá starobní důchod přiznaný podle § 31 zákona o důchodovém pojištění, kdo jej vyplácí, datum vzniku nároku na tento důchod, popřípadě číslo rozhodnutí o jeho přiznání, jde-li o poživatele důchodu vypláceného orgány ministerstev obrany, vnitra a spravedlnosti²,
- h) jde-li o obchodní společnost za období před 1. 1. 2014, seznam společníků a členů statutárního orgánu a dozorčí rady této společnosti za jednotlivé kalendářní měsíce a přehled kalendářních měsíců, za které tato společnost neodvedla pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, které byla povinna odvést; to platí obdobně pro družstvo (podle § 37 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb. zaniká-li obchodní společnost/družstvo bez právního nástupce, je povinna/o předat tyto údaje příslušné OSSZ, a to nejpozději do dne výmazu společnosti z obchodního rejstříku)²,
- j) dobu vojenské činné služby, nejde-li o vojáky z povolání.

Zaměstnavatel podle **odst. 2** citovaného ustanovení dále vede evidenci

- a) o náhradách za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání), které vyplácí, a vystavuje občanům potvrzení o době a důvodu poskytování těchto náhrad a o výši těchto náhrad vyplacených v jednotlivých kalendářních letech,
- b) o zvláštním příspěvku horníkům, který vyplácel před rokem 1996, a vystavuje potvrzení občanům o době poskytování příspěvku a o výši příspěvku vyplaceného v jednotlivých kalendářních letech,
- c) o dobách uvedených v § 16 odst. 4 větě druhé písm. a), d) a e) zákona o důchodovém pojištění (tzv. omluvné důvody, péče o dítě do 4 let věku, péče o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby) pokud tyto doby trvaly celý kalendářní měsíc, popřípadě jen po část kalendářního měsíce, pokud pracovní poměr nebo jiný vztah k zaměstnavateli, který zakládá účast na důchodovém pojištění, trval jen po část kalendářního měsíce, a v takovém kalendářním měsíci byl zúčtován příjem, který se zahrnuje do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného na sociální

¹ Podrobněji k těmto právním skutečnostem v materiálu „Všeobecné zásady pro vyplňování ELDP (platného od 1. ledna 2009) pro období od 1. 1. 2014“ (<http://www.csz.cz/cz/tiskopisy/duchodove-pojisteni.htm>).

² Doba důchodového pojištění uvedená v § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., se před 1. lednem 2014 u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a), f), w) a x) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákonného opatření Senátu, hodnotí za podmínek stanovených v § 11 odst. 2 větách třetí až páté zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákonného opatření Senátu. Dlužné pojistné na důchodové pojištění uvedené v § 11 odst. 2 větách čtvrté až páté zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákonného opatření Senátu, bylo možné za dobu před 1. lednem 2014 zaplatit podle těchto ustanovení nejdéle do 31. prosince 2016.

zabezpečení, a o výši tohoto příjmu; zaměstnavatel vystavuje potvrzení o těchto dobách a o výši tohoto příjmu na žádost občana za jednotlivé kalendářní roky.

Zaměstnavatel podle **odst. 3** citovaného ustanovení, tj. zaměstnavatel, který zaměstnává zaměstnance, kteří pracují v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (dále jen "zaměstnání v hlubinném hornictví"), dále vede pro účely stanovení důchodového věku podle § 37c odst. 1 zákona o důchodovém pojištění o těchto zaměstnancích

- a) jejich seznam,
- b) evidenci o směnách, v nichž bylo zaměstnání v hlubinném hornictví po převážnou část směny vykonáváno pod zemí v hlubinných dolech,
- c) název povolání, které vykonává zaměstnanec v zaměstnání v hlubinném hornictví, a popisy pracovních činností, které vykonává zaměstnanec v těchto povoláních; při zpracování těchto popisů a označení názvu povolání se používají pracovní činnosti a názvy povolání obsažené v Národní soustavě povolání, přičemž se zároveň uvede, že pracoviště tohoto zaměstnance má charakter stálého pracoviště pod zemí v hlubinných dolech,
- d) záznam o dni dosažení nejvyšší přípustné expozice.

Zaměstnavatel podle **odst. 4** citovaného ustanovení účinného od 1. 1. 2023, který zaměstnává zaměstnance, kteří vykonávají práce zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku a od 1. 1. 2025 také u zaměstnance v rizikovém zaměstnání má povinnost vést o těchto zaměstnancích:

- a) jejich seznam; jde-li o výkon rizikových prací, vede pro účely § 37d odst. 2 zákona o důchodovém pojištění zaměstnavatel ve své evidenci též údaje o rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví, jímž byla práce zařazena do čtvrté kategorie,
- b) evidenci o době výkonu rizikových prací (od 1. 1. 2025) a o době prací zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku v jednotlivých směnách a v jednotlivých kalendářních měsících; doba výkonu těchto prací v kalendářním měsíci se stanoví v celých hodinách, přičemž zbytek minut nižší než 60 se považuje za 1 hodinu,
- c) počet směn v rizikovém zaměstnání a zaměstnání, zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku podle § 37d odst. 2 až 5 ZDP v kalendářním roce, přičemž tento počet směn se stanoví tak, že se úhrn hodin výkonu rizikových prací a výkonu prací zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku v jednotlivých kalendářních měsících vydělí 8, přičemž zbytek hodin nižší než 8 se považuje za 1 směnu; zaměstnavatel vystavuje potvrzení o údajích podle písmene c) na předepsaných tiskopisech; dob výkonu rizikové práce, při které působí na zaměstnance současně více faktorů pracovních podmínek, pro které se práce považuje za rizikovou práci, se pro účely postupu podle části věty před středníkem hodnotí pouze jednou.

B) povinnost uschovávat v evidenci některé písemnosti nebo záznamy (ust. § 35a odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb.)

Zaměstnavatelé jsou povinni uschovávat:

- a) stejnopisy evidenčních listů důchodového pojištění vyhotovených v kalendářním roce, kterého se týkají, nebo v bezprostředně následujícím kalendářním roce, po dobu 3 kalendářních roků po roce, kterého se týkají, a stejnopisy ostatních evidenčních listů po dobu 3 kalendářních roků po roce, ve kterém byly vyhotoveny,
- b) seznamy společníků a členů statutárního orgánu a dozorčí rady obchodních společností a družstev za období před 1. 1. 2014 vedené za jednotlivé kalendářní měsíce a přehled kalendářních měsíců, za které tato společnost (družstvo) neodvedla(o) pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, které byla(o) povinna(o) odvést, po dobu 6 kalendářních roků

následujících po měsíci, kterého se záznam týká, vždy však po dobu 3 kalendářních roků následujících po měsíci, v němž bylo dlužné pojistné na tento měsíc zapláceno,

- c) záznamy o skutečnostech vedených v podkladové evidenci pro účely důchodového pojištění (podle § 37 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb.) o poživatelích starobního nebo invalidního důchodu po dobu 10 kalendářních roků po roce, kterého se týkají,
- d) mzdové listy nebo účetní záznamy o údajích potřebných pro účely důchodového pojištění včetně údajů uvedených v § 37 odst. 2 až 4 po dobu 45 kalendářních roků následujících po roce, kterého se týkají. Jde-li o mzdové listy nebo účetní záznamy o údajích potřebných pro účely důchodového pojištění vedené pro poživatele starobního důchodu, po dobu 10 kalendářních roků následujících po roce, kterého se týkají.

Výše uvedené lhůty platí, pokud zvláštní právní předpis nestanoví pro záznamy, které mají charakter účetních záznamů delší uschovací dobu; za záznamy s charakterem účetních záznamů se vždy považují doklady o druhu, vzniku a skončení pracovního vztahu, záznamy o pracovních úrazech a nemocech z povolání a záznamy o evidenci pracovní doby (ust. § 96 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce), včetně doby pracovního volna bez náhrady příjmu.

Zanikajícím zaměstnavatelům bez právního nástupce před uplynutím výše uvedených archivačních dob ust. § 35a odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb. výslovně ukládá zajistit úschovu záznamů a dalších dokladů do uplynutí těchto zákonem stanovených dob a písemně oznámit OSSZ, kde jsou tyto záznamy a doklady uloženy.

C) plnění úkolů zaměstnavatelů v některých zvláštních případech

- nepodléhá-li zaměstnanec nebo smluvní zaměstnanec pojištění podle zákona č. 155/1995 Sb. nebo uplatnil-li zaměstnanec, který byl nebo je účasten důchodového pojištění v cizině, nárok na slevu na pojistném na důchodové pojištění z důvodu pobírání starobního důchodu v plné výši je zaměstnavatel povinen vést ve smyslu ust. § 37 odst. 1 písm. i) zákona č. 582/1991 Sb. údaje o jeho pojištění v cizině³,
- podléhá-li smluvní zaměstnanec účasti na českém důchodovém pojištění, plní smluvní zaměstnavatel pro tohoto smluvního zaměstnance podle ust. § 36a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. stejné povinnosti, jako ostatní zaměstnavatelé pro ostatní zaměstnance, kteří jsou účastni českého důchodového pojištění⁴,

zaměstnavatel zaměstnanců, kteří mají trvalý pobyt na území České republiky, vykonávají trvale zaměstnání v cizině a jsou povinně účastni důchodového pojištění podle předpisů státu, ve kterém trvale vykonávají zaměstnání, je podle ust. § 36a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., povinen vést ve své evidenci o těchto zaměstnancích údaje uvedené v ust. § 37 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 582/1991 Sb. a údaj o této povinné účasti na důchodovém pojištění v cizině.

³ Blíže viz upřesňující údaje uvedené v materiálu „Všeobecné zásady pro vyplňování tiskopisu *Oznámení o nástupu do zaměstnání – skončení zaměstnání*“, který je [k dispozici](#) na ePortálu ČSSZ v části Doplnující informace.

⁴ Poznámka:

- smluvním zaměstnavatelem se rozumí právnická nebo fyzická osoba, která má sídlo nebo bydliště na území České republiky a u níž jsou v České republice činní zaměstnanci zaměstnavatele, jehož sídlo nebo bydliště je na území státu, s nímž Česká republika neuzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení, považovaní v České republice za smluvní zaměstnance, pokud podle smlouvy uzavřené s tímto zaměstnavatelem jsou příjmy smluvních zaměstnanců vypláceny smluvním zaměstnavatelem nebo jsou smluvním zaměstnavatelem uhražovány tomuto zaměstnavateli.
- smluvním zaměstnancem, se rozumí zaměstnanec zaměstnavatele, jehož sídlo je na území státu, s nímž Česká republika neuzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení, je-li činný v České republice u smluvního zaměstnavatele.

- jde-li o osoby se zdravotním postižením při teoretické a praktické přípravě pro zaměstnání nebo výdělečnou činnost, vede zaměstnavatel nebo vzdělávací zařízení, u nichž se příprava provádí, v evidenci údaje potřebné pro provádění důchodového pojištění (ust. § 37 odst. 7 zákona č. 582/1991 Sb.).

2. Vyhотовování a předkládání evidenčních listů důchodového pojištění (ELDP)

Právním podkladem pro vedení a předkládání ELDP jsou ust. § 38, § 39 a § 123e zákona č. 582/1991 Sb. Podrobné informace ke způsobu vyplňování a předkládání ELDP jsou obsahem „Všeobecných zásad pro vyplňování ELDP“. Podmínky pro zasílání ELDP jsou zveřejněny na úřední desce ČSSZ; podrobné informace naleznete také na webu ČSSZ v sekci [ePortál](#).

3. Součinnost zaměstnavatele v důchodovém řízení, potvrzování rozhodných skutečností

Řízení ve věcech důchodového pojištění upravují ust. § 81 a násl. zákona č. 582/1991 Sb.

Žádosti o přiznání dávky důchodového pojištění (důchod) se podávají na předepsaném tiskopisu a občané je mohou sepisovat na kterémkoliv OSSZ nebo je mohou sami sepsat elektronicky prostřednictvím online služby ePortálu ČSSZ. Žádost o důchod lze podat nejdříve čtyři měsíce před požadovaným dnem přiznání důchodu.

Žádosti o zastavení výplaty/uvolnění/úpravu starobního důchodu je rovněž vhodné podat prostřednictvím OSSZ, které mají pro tento účel k dispozici unifikované formuláře.

A) Podle **ust. § 83 odst. 2** zákona č. 582/1991 Sb. je zaměstnavatel povinen do osmi dnů ode dne, kdy obdržel výzvu OSSZ, sdělit OSSZ sepisující žádost o dávku důchodového pojištění písemně zda:

- provádí z příjmu žadatele o důchod srážky na základě nařízeného soudního nebo správního výkonu rozhodnutí, konkursu nebo dohody o srážkách z příjmu uzavřené podle občanského zákoníku, označení toho, kdo toto rozhodnutí vydal, a číslo jednacích tohoto rozhodnutí, a jde-li o srážky na výživné, zda se jedná o běžné nebo dlužné výživné a jaká je jeho výše,
- trvá pracovní vztah žadatele o starobní důchod ke dni, od něhož občan žádá o přiznání tohoto důchodu,
- vyplácí náhradu mzdy, platu nebo odměny nebo snížený plat (sníženou odměnu) v době prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény a datum vzniku této neschopnosti nebo datum, od něhož byla nařízena karanténa.

V této souvislosti lze doporučit, aby zaměstnavatel, který je seznámen s úmyslem zaměstnance podat žádost o přiznání starobního důchodu, nečekal na výzvu OSSZ, ale sám již tohoto zaměstnance vyplněným potvrzením předem vybavil. Jde-li o žádost o vdovský/vdovecký důchod, platí totéž; vyplňuje se však pouze oddíl 1. týkající se exekučních srážek. Tímto postupem zaměstnavatel přispěje ke zjednodušení i zkrácení vlastního řízení o přiznání důchodu. Jde-li o žádost o invalidní důchod, není vhodné zaměstnance tímto potvrzením předem vybavovat, neboť OSSZ jej vyžaduje pouze v případě, že žadatel je uznán invalidním.

Je-li žádost o důchod sepisována (a tedy Potvrzení zaměstnavatele dle ust. § 83 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. vyplňováno) v období před datem, od něhož má být přiznán důchod či výplata důchodu (může jít o různá data – výplata důchodu může být přiznána později než nárok na důchod

samotný), je nezbytné potvrdit údaj o trvání či ukončení výdělečné činnosti do budoucna, tj. uvést předpoklad vztahující se k předepsanému datu přiznání či výplaty důchodu, nikoliv pouze údaj platný k datu vyplnění tohoto potvrzení s poznámkou „dosud“. Smyslem potvrzení je zabezpečit, aby CSSZ v rámci rozhodování o důchodu mohla na základě tohoto relevantního dokladu zhodnotit i celou dobu od sepsání žádosti do dne předcházejícího dni přiznání důchodu resp. uvolnění/úpravy důchodu. (K ohlašovací povinnosti uvedené v ust. § 35a odst. 3 věty první zákona č. 582/1991 Sb. viz dále v kapitole IV.).

- B)** Zaměstnavatel má ve smyslu **ust. § 35a odst. 3 věty druhé** zákona č. 582/1991 Sb. povinnost předložit na výzvu OSSZ všechny údaje týkající se výdělečné činnosti, jež jsou rozhodné pro uvolnění nebo úpravu starobního důchodu, a to do osmi dnů ode dne doručení výzvy, není-li určeno jinak.
- C)** Součinnost zaměstnavatele v rámci řízení o přiznání (uvolnění/úpravu) dávky důchodového pojištění spočívá v předložení ELDP ve smyslu **ust. § 39 odst. 3** zákona č. 582/1991 Sb., eventuálně v potvrzování dalších skutečností rozhodných pro nárok a výši důchodu, pokud jsou orgánem sociálního zabezpečení vyžádány.
- D)** Zaměstnavatel je povinen **vystavit svému zaměstnanci na jeho požádání potvrzení** o skutečnostech, které eviduje na základě **ust. § 37 odst. 2 písm. a) a b)** zákona č. 582/1991 Sb. (viz výše v kapitole I.).
- E)** Zaměstnavatel má v souladu s **ust. § 37 odst. 2 písm. c)** zákona č. 582/1991 Sb. povinnost vystavovat na žádost zaměstnance potvrzení o dobách, v nichž po celý kalendářní měsíc trvala skutečnost odpovídající vyloučené době, avšak vyloučená doba nemohla být na ELDP vykázána z důvodu, že v tomto kalendářním měsíci byl zároveň zúčtován jakýkoliv (jakkoliv vysoký) důchodově započitatelný příjem (přesná citace předpisu viz výše v kapitole I.).

Tato povinnost úzce souvisí s možností postupu podle ust. § 16 odst. 7 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 306/2008 Sb. (vložen do zákona s účinností od 1. 1. 2010, týká se pouze nároků na důchody vzniklých po 31. 12. 2009). Podle tohoto ustanovení jsou pojištěnci oprávněni požádat, aby se doby uvedené v ust. § 16 odst. 4 větě druhé písm. a) až j) téhož zákona považovaly pro účely výpočtu výše důchodu za vyloučené doby, i když se tyto doby kryjí s dobou, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, případně s dobou, za kterou náležely náhrady za ztrátu na výděleku po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání); tato možnost tzv. „upřednostnění vyloučené doby před příjmem“ se týká výhradně dob spadajících do období po 31. 12. 1995.

V případě, že žadatel o důchod takový požadavek uplatní (a označí dobu, kterou si přeje vyloučit), je pro orgán sociálního zabezpečení nezbytné znát výši těchto příjmů, neboť tyto je nutno odečíst z příjmů vykázaných zaměstnavatelem v celkovém úhrnu za daný kalendářní rok na ELDP. Výši těchto příjmů musí potvrdit zaměstnavatel. Jde-li o období

- roku 2012 a později, vydá zaměstnavatel toto potvrzení na vyžádání zaměstnance dle evidence, kterou pro tyto účely vede dle ust. § 37 odst. 2 písm. c) zákona č. 582/1991 Sb.;
- před rokem 2012, potvrdí zaměstnavatel výši těchto příjmů na výzvu orgánu sociálního zabezpečení vznesenou na základě obecného ustanovení § 35a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb.

- F)** Zaměstnavatel, který zaměstnává zaměstnance v hlubinném hornictví, má podle **ust. § 37 odst. 3** zákona č. 582/1991 Sb., povinnost vystavovat na žádost zaměstnance potvrzení o údajích podle písmen b) a d) odst. 3 ust. § 37 tohoto zákona na předepsaných tiskopisech. Zaměstnavatel je povinen vystavit toto potvrzení občanu na jeho žádost, a to do 30 kalendářních dnů od obdržení této žádosti. Dále je zaměstnavatel povinen vystavit občanu toto potvrzení a stejnopis potvrzení

předložit České správě sociálního zabezpečení, a to do 30 kalendářních dnů po skončení zaměstnání v hlubinném hornictví.

- G)** Zaměstnavatel, který zaměstnává zaměstnance, kteří vykonávají práce v rizikovém zaměstnání a práce zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku, má **podle ust. 37 odst. 4** zákona č. 582/1991 Sb. od 1. 1. 2023 povinnost vystavit potvrzení o počtu směn odpracovaných v kalendářním roce v době zaměstnání zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku a od 1. 1. 2025 zaměstnance v rizikovém zaměstnání, podle ustanovení § 37d odst. 3 a 5 zákona č. 155/1995 Sb. Potvrzení zaměstnavatel vystavuje na předepsaných tiskopisech a je povinen ho předložit příslušnému orgánu sociálního zabezpečení spolu s evidenčním listem postupem podle § 39 zákona č. 582/1991 Sb. nebo na výzvu tohoto orgánu podle § 39. Zaměstnavatel je dále povinen vyhotovit stejnopisy tohoto potvrzení a občanu předat stejnopis tohoto potvrzení spolu se stejnopisem evidenčního listu; pro stejnopisy tohoto potvrzení platí § 38 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb. obdobně.

Zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají zdravotnické záchranáře nebo členy jednotky hasičského záchranného sboru podniku, jsou podle **ust. § 37a** odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. též povinni vystavit potvrzení o počtu směn v době zaměstnání vykonávaném v období od 1. 1. 1993 do 31. 12. 2022 a toto potvrzení jsou povinni předložit příslušnému orgánu sociálního zabezpečení do 31. 12. 2024 a zároveň předložit zaměstnanci stejnopis tohoto potvrzení; pro stejnopis platí obdobně postup podle § 38 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb. Uvedenou povinnost mají i bývalý zaměstnavatelé s tím, že bývalému zaměstnanci nepředkládají stejnopis potvrzení.

Od 1. 1. 2025 jsou zaměstnavatelé v souladu s ust. § 37a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. rovněž povinni vystavit na předepsaných tiskopisech potvrzení podle § 37 odst. 4 písm. c) o počtu směn v rizikovém zaměstnání podle § 37d odst. 2 zákona o důchodovém pojištění vykonávaném v období od 1. ledna 2015 do 31. prosince 2024 a toto potvrzení do 31. prosince 2026 předložit příslušnému orgánu sociálního zabezpečení postupem podle § 39 a zároveň předložit zaměstnanci stejnopis tohoto potvrzení; pro tento stejnopis platí obdobně postup podle § 38 odst. 5. Uvedenou povinnost první mají i bývalí zaměstnavatelé s tím, že bývalému zaměstnanci nepředkládají stejnopis potvrzení.

- H)** Právníké osoby nebo organizační složky státu nebo jejich součásti vykonávající činnost střední školy, vyšší odborné školy nebo konzervatoře a vysoké školy jsou dle **ust. § 40** zákona č. 582/1991 Sb. povinny na žádost orgánu sociálního zabezpečení nebo pojištěnce pro účely jeho důchodového pojištění vydat písemné potvrzení o formě a době studia pojištěnce, včetně údajů o zahájení a ukončení, popřípadě přerušení studia, pokud v souladu se zákonem o archivnictví a spisové službě uchovávají dokumenty obsahující tyto údaje. Toto potvrzení jsou povinny vydat do 8 dnů ode dne obdržení žádosti o jeho vydání⁵.

- CH)** Zaměstnavatel je podle **ust. § 42** zákona č. 582/1991 Sb. povinen vydat svému zaměstnanci, případně bývalému zaměstnanci, na jeho žádost potvrzení o době trvání zaměstnání v kalendářním roce, po kterou byl zaměstnanec (bývalý zaměstnanec) důchodově pojištěn. Obdobné potvrzení je povinen vydat i na výzvu OSSZ. Tato potvrzení se vydávají do 8 dnů od obdržení žádosti.

4. Plnění ohlašovací povinnosti

- A) hlášení o zaměstnávání poživatelů předčasného starobního důchodu** (ust. § 41 zákona č. 582/1991 Sb.)

⁵ Uvedená povinnost se týká i studia realizovaného po roce 2009, neboť přestože se již nejedná o náhradní dobu pojištění, ovlivňuje doba studia nároky na důchody podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem.

Zaměstnavatel má povinnost ohlásit, vstoupí-li k němu do zaměstnání poživatel starobního důchodu přiznaného podle ust. § 31 zákona o důchodovém pojištění (tzv. předčasný starobní důchod) nebo od 1. 1. 2026 poživatel starobního důchodu se sníženým důchodovým věkem, který podle předpisů o důchodovém pojištění nesplňuje při výkonu výdělečné činnosti podmínky pro výplatu tohoto důchodu (tyto podmínky upravuje ust. § 37 odst. 2 nebo § 37a zákona č. 155/1995 Sb.).

Hlášení o zaměstnání poživatele starobního důchodu musí obsahovat předepsané náležitosti (příjmení, jméno, rodné číslo, místo trvalého pobytu důchodce, den, kdy došlo ke vstupu do zaměstnání, popřípadě, kdy nastala jiná skutečnost zakládající ohlašovací povinnost). Ke splnění ohlašovací povinnosti použije zaměstnavatel *předepsaný tiskopis ČSSZ*, který je k dispozici na webových stránkách ČSSZ.

Zaměstnavatel má povinnost odeslat hlášení tomu orgánu sociálního zabezpečení, který vyplácí důchod. Jde-li o poživatele důchodu vypláceného orgány ministerstev obrany, vnitra a spravedlnosti, musí hlášení obsahovat též číslo rozhodnutí o přiznání důchodu.

Vyplněný tiskopis Hlášení je zaměstnavatel povinen odeslat na adresu plátce důchodu do 8 dnů od vstupu poživatele starobního důchodu do zaměstnání (ust. § 35a zákona č. 582/1991 Sb.).

B) hlášení změn v rozhodných skutečnostech (ust. § 35a odst. 3 věty první zákona č. 582/1991 Sb.)

Zaměstnavatel má povinnost hlásit orgánu sociálního zabezpečení změny ve skutečnostech rozhodných pro nárok na dávku a jeho trvání a pro výši a výplatu dávky, a to písemně nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy se o nich dozví.

Situace, na kterou toto ustanovení dopadá, může nastat např., pokud zaměstnavatel vyplňuje potvrzení dle ust. § 83 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. v souvislosti s žádostí o důchod, který má být přiznán nebo vyplácen od data, které nastane teprve v budoucnu, a uvede, že výdělečná činnost k některému budoucímu datu skončí nebo bude trvat. Následně se ukáže, že výdělečná činnost z nějakého důvodu (např. okamžité zrušení pracovního poměru) skončila dříve, než bylo původně potvrzeno, nebo naopak pokračuje dále po datu, k němuž měla dle potvrzení skončit. Takovou změnu je nutno neprodleně nahlásit orgánu sociálního zabezpečení.

SANKCE ZA PORUŠENÍ POVINNOSTÍ

Neplněním nebo porušením povinností stanovených zákonem č. 582/1991 Sb. se fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba jako zaměstnavatel dopustí přestupku. Za takový přestupek lze uložit pokutu až do výše stanovené v ust. § 54 odst. 6 citovaného zákona.

Zpracovalo: odd. 312 ČSSZ